

Ś. p. Inż. Jan Naturski

Spośród członków Polskiego Towarzystwa Geologicznego ubył w roku bieżącym ś. p. inż. gór. Jan N a t u r s k i w sposób niezwykle tragiczny. W dniu 28 listopada 1936, na kopalni ropy „Jutrzenka“ w Lipinkach został Jan N a t u r s k i rozerwany wybuchem naboju dynamitowego, który sporządzał celem t. zw. „torpedowania“ otworu wiertniczego.

Ś. p. Jan N a t u r s k i był jednym z najwybitniejszych przedstawicieli górnictwa polskiego. Urodzony w roku 1887 koło Chrzanowa, po ukończeniu studiów w Akademii Górniczej w Leoben i latach asystentury w Szkole górniczej w Dąbrowie na Śląsku Cieszyńskim, pracował w tow. przedsiębiorstwach górniczych „Tepege“.

Już w tym młodzieńczym okresie ujawnił się znamieny rys charakteru Jana N a t u r s k i e g o: podejmowanie się najtrudniejszych i samodzielnych robót górniczych, które przeprowadzał z wielkim talentem i umiejętnością. Wykonał więc głębienie szybu „Campi“ w Bochni, bardzo trudne z powodu największego, jaki był wówczas w Europie, przypiływu wody, oraz szyby w kopalniach węgla w Pięciokościolach na Węgrzech w tak znakomity sposób, że Węgrzy w dowód uznania nazwali te szyby jego nazwiskiem.

W latach ostatnich wyspecjalizował się w torpedowaniu otworów wiertniczych i przeprowadzał dla ożywienia produkcji liczne torpedowania w wyczerpujących się kopalniach ropy w całych Karpatach z pozytywnymi rezultatami. W dziale tym pracował naukowo, przeprowadzając doświadczenia, wykładając przez szereg lat „torpedowanie otworów wiertniczych“ w Akademii Górniczej w Krakowie i ogłaszając prace z tego zakresu.

Ś. p. Jan N a t u r s k i miał żywe zainteresowania geologiczne. Należał do Polskiego Towarzystwa Geologicznego od początku jego istnienia, brał udział w zjazdach i wycieczkach Towarzystwa, współdziałał w rozmaitych zamierzeniach i pracach naszych. Wśród świata górniczego szerzył z gorącym przekonaniem potrzebę pogłębiania wykształcenia geo-

logicznego, uważając geologię za jeden z fundamentów górnictwa; był jednym z najczynniejszych łączników geologii z górnictwem.

To też wśród geologów polskich był ś. p. Jan N a t u r s k i człowiekiem popularnym i bardzo lubianym. Przyczyniały się do tego niezwykle zalety osobiste. Zawsze wesoły, równy, pogodny, z uśmiechem szedł przez życie, przebijając się przez nie o własnych siłach niemal od dzieciństwa, pracując pilnie i wytrwale, bez rozgłosu osiągając doskonałe wyniki. Był wielkim przyjacielem młodzieży, spieszył jej z cichą, a wydatną pomocą; jednym z dzieł, w których wybitnie współpracował, była budowa obecnego domu studentów Akademii Górniczej w Krakowie.

Pogrzeb ś. p. Jana N a t u r s k i e g o na cmentarzu krakowskim zgromadził tłumy ludzi, którzy dali wyraz serdecznego przywiązania i uznania dla pięknej postaci Zmarłego.

Polskie Towarzystwo Geologiczne wzięło udział w pośmiertnym hołdzie dla swego długoletniego członka i przyjaciela, który padł w pełni sił na posterunku swego umiłowanego zawodu, delegując na pogrzeb wszystkich członków swego prezydium i wydziału.

W. Goetel.

Spis prac inż. Jana Naturskiego.

1. W sprawie wykupna terenów węglowych Schlutiusa w zagłębiu krakowskim. (Czasopismo Górniczo-Hutnicze r. 1917, zeszyt 7).
2. Obliczenie grubości muru tam kopalnianych. (Czasopismo Górniczo-Hutnicze r. 1917, zeszyt 9).
3. Cementowanie górotworu wodonośnego. (Czasopismo Górniczo-Hutnicze r. 1918, zeszyt 3).
4. Czy istnieje możliwość wydatnego podniesienia produkcji ropy w istniejących już otworach wiertniczych. (Przegląd Górniczo-Hutniczy r. 1926, zeszyt 18).
5. O torpedowaniu szybów naftowych w zagłębiu Krośnieńskim. (Przegląd Górniczo-Hutniczy r. 1928, zeszyt 5).
6. Torpedowanie otworów świdrowych. (Przegląd Górniczo-Hutniczy r. 1929, zeszyt 1—2).
7. Szkodliwy uniwersalizm. (Przegląd Górniczo-Hutniczy r. 1929, zeszyt 11—12).

8. Zapobieganie uszkodzeniu rur wiertniczych przy torpedowaniu. (Przegląd Górniczo-Hutniczy r. 1930, zeszyt 12).
  9. Torpedowanie złóż ropy, produkujących w warunkach gazowych (kapilarnych) ze szczególnem uwzględnieniem praw Jamina. (Przegląd Górniczo-Hutniczy r. 1933, zeszyt 7).
  10. Ożywienie produkcji szybów naftowych przy pomocy torpedowania. (Przegląd Górniczo-Hutniczy r. 1935, zeszyt 10).
-